

علوم و فنون ادبی ۱

۱- هر چیزی که ذهن ما را به پویایی در آورد، ..... است.

(۱) عاطفه (۲) زبان (۳) احساس (۴) متن

۲- با توجه به ابیات زیر، کدام گزینه در مورد قلمرو زبانی نادرست است؟

«چو ضحاکش آورد ناگه به چنگ / یکایک ندادش سخن را درنگ

به اره‌ش سراسر به دو نیم کرد / جهان را ازو پاک بی‌بیم کرد

شد آن تخت شاهی و آن دستگاه / زمانه ربودش چو بیجاده کاه»

(۱) جابه‌جایی ضمیر (جهش ضمیر) (۲) استعمال فعل «شد» در معنایی دیگر

(۳) استعمال لغات عربی بیشتر از فارسی (۴) کاربرد «را» در معنای نقش‌نمای اضافه

۳- همه گزینه‌ها از نظر قلمرو ادبی (آرایه‌های ادبی) قابل بررسی هستند؛ به‌جز:

(۱) درختان را به خلعت نوروزی قبای سبز ورق در بر گرفته و اطفال شاخ را به قدوم موسم ربیع کلاه شکوفه بر سر نهاده.

(۲) بر هر یک از سایر بندگان و حواری خدمتی متعین است که اگر در ادای برخی از آن، تهاؤن و تکاسل (سستی و سهل‌انگاری) روا دارند در معرض خطاب آیند.

(۳) به حکم ضرورت سخن گفتیم و تفرج‌کنان بیرون رفتیم در فصل ربیعی که صولت برد (سرما) آرمیده و اوان دولت وُرد رسیده.

(۴) عروس فکر من از بی‌جمالی سربرنگیرد و دیده یأس از پشت پای خجالت برنارد و در زمره صاحب‌دلان متجلی نشود مگر آن‌که متجلی (آراسته) گردد.

۴- قلمرو زبانی، ادبی و فکری متن زیر به ترتیب در کدام گزینه، درست ذکر شده است؟

«یاد دارم که در ایام جوانی گذر داشتم به کویی و نظر با رویی، در تموزی که حرورش دهان بخوشانیدی و سمومش مغز استخوان بجوشانیدی. از

ضعف بشریت تاب آفتاب هجیر نیاوردم و التجا به سایه دیواری کردم.»

(۱) ذکر لغات کهن - وجود سجع در متن - گرمای سوزان تابستان

(۲) وجود لغات عربی - وجود تضاد در متن - گرمای شدید فصل بهار

(۳) عدم ذکر لغات عربی - وجود سجع در متن - سخن از روزی آفتابی در زمستان

(۴) ذکر لغات کهن - وجود کنایه در متن - سخن با معشوق در روزی آفتابی

۵- با توجه به قلمرو زبانی، نشانه مفعولی «را» در کدام بیت به جای «نقش‌نمای اضافه (کسره)» آمده است؟

(۱) سپارد تو را دشت ترکان و چین / کِه از ما سپهدار ایران زمین

(۲) که ما را به گاه جوانی پدر / بدین‌گونه بفریفت ای دادگر

(۳) منم بنده‌ای شاه را ناسزا / چنین بر تن خویش ناپادشاه

(۴) بجنبید مر سلم را دل ز جای / دگرگونه‌تر شد به آیین و رای

۶- با توجه به قلمرو ادبی، کدام بیت دارای شبکه معنایی نیست؟

(۱) وقت طرب خوش یافتم آن دلبر طناز را / ساقی بیار آن جام را مطرب بزن آن ساز را

(۲) چشمان ترک و ابروان جان را به ناوک می‌زنند / یا رب که دادست این کمان آن ترک تیرانداز را

(۳) چون کمان در بازو آرد سرفرد سیمتن / آرزویم می‌کند آماج باشم تیر را

(۴) دوش ای پسر! می‌خورده‌ای چشمت گواهی می‌دهد / باری حریفی جو که او مستور دارد راز را

۷- در همه گزینه‌ها به‌جز ..... کاربرد تاریخی دستور وجود دارد.

(۱) این نفسم کم انگاشته آید آخر / تا چند سرفراشته آید آخر

(۲) مرا زین چهره خندان مبینید / که دل در سینه‌ام دریای خون است

(۳) در چشم منی و غایب از چشم / زان چشم همی‌کنم به هر سو

(۴) سر دهد بر باد و ز پای اندر آید زین پس / هر که پای از خط و از فرمان او بر سر دهد

۸- با توجه به قلمرو فکری، مفهوم کدام گزینه با بیت زیر یکسان است؟

«عقل رفت و زیر دست و پا فتاد / عشق آمد سوی ما بالا نشست»

(۱) اول نظر ز دست برفت عنان عقل / وان را که عقل رفت چه داند صواب را

(۲) در ده شراب شادی از آن رو که عقل رفت / دانی که از کدام بلا باز رسته‌ایم؟

(۳) سلطان عشق بنشست بر تخت دل چو شاهی / تختی چنین که دیده شاهی چنان نشست

(۴) حجاب عقل رفت و جای آن بود / حجاب عشق برجا هم‌چنان بود

۹- به ترتیب، قلمرو زبانی و فکری متن زیر در کدام گزینه به درستی آمده است؟

«این گونه ارشاد و بصیرت، جامع مصالحشان است و نظام بخش امور دنیا و آخرتشان. خدای از آن‌ها درباره آن چه به عهده داشته‌اند پرسش

می‌کند و بر آن چه از پیش فرستاده‌اند پاداششان می‌دهد.»

۱) حذف فعل به قرینه لفظی - پاداش اعمال از پیش فرستاده شده در آخرت

۲) حذف به قرینه معنوی - انسان پاسخ‌گوی اعمال خود در دنیای آخرت است.

۳) عدم استفاده از لغات عربی - شاد بودن انسان در این دنیا

۴) کاربرد جملات کوتاه - پاداش کارهای از پیش فرستاده شده فقط در این دنیا

۱۰- در کدام بیت تشبیه وجود دارد؟

۱) گه نعره زدی بلبل گه جامه دریدی گل / با یاد تو افتادم از یاد برفت آن‌ها

۲) چه فتنه بود که حسن تو در جهان انداخت / که یک دم از تو نظر بر نمی‌توان انداخت

۳) کمان سخت که داد آن لطیف بازو را / که تیر غمزه تمامست صید آهو را

۴) معلمت همه شوخی و دلبری آموخت / جفا و ناز و عتاب و دلبری آموخت

۱۱- در همه ابیات آرایه تشخیص به کار رفته است؛ به جز:

۱) ستاره دیده فروبست و آرمید بیا / شراب نور به رگ‌های شب دوید بیا

۲) به وقت مرگم اگر تازه می‌کنی دیدار / بهوش باش که هنگام آن رسید بیا

۳) ز بس نشستیم و با شب حدیث غم گفتم / ز غصه رنگ من و رنگ شب پرید بیا

۴) شهاب یاد تو در آسمان خاطر من / پیایی از همه سو خطّ زر کشید بیا

۱۲- در کدام بیت مَثَل به کار رفته است؟

۱) هر که زین گلشن، لبی خندان‌تر از گل بایدش / خاطری فارغ ز عالم چون توکل بایدش

۲) خرده‌ای در مال دنیا در بساط هر که هست / جبهه واکرده‌ای پیوسته چون گل بایدش

۳) پیش تیغ آسمان هر کس نیندازد سپر / جوشن داودی صبر و تحمل بایدش

۴) صبر بر جور فلک کن تا برآیی روسفید / دانه چون در آسیا افتد تحمل بایدش

۱۳- در همه ابیات دو حرف اضافه برای یک متمم به کار رفته است؛ به جز:

۱) به یک دست بر بسته شیر و پلنگ / به دست دگر زنده پیلان جنگ ۲) نشست به در بر گرانمایگان / به پرده درون جای پرمایگان

۳) سپهری‌ست پنداشت ایوان به جای / گران لشکری گردش اندر به پای ۴) زده بر سر کوه خارا عمود / سرش تا به ابر اندر از چوب عود

۱۴- چهار نوع طبقه‌بندی انواع ادبی در یونان باستان در کدام گزینه ذکر شده است؟

۱) غنایی - داستانی - عاشقانه - عارفانه ۲) حماسی - داستانی - نمایشی - عارفانه

۳) تعلیمی - حماسی - نمایشی - غنایی ۴) نمایشی - داستانی - غنایی - تعلیمی

۱۵- واژه مشخص شده در کدام بیت طبق دستور تاریخی با «آن» جمع بسته شده است؟

۱) همی کرد غارت همی سوخت کاج / درختان همی کند از بیخ و شاخ

۲) ابر را گفتم چه باشد باعث سیرابی‌ات / گفت وقتی گریه بر عاجز گیاهان کرده‌ام

۳) گریند بر تو جانوران تا حد آنک / عقرب ز راه نیش و زبانا گریسته

۴) دولت آن نبود که سلطان را پرستی چون سگان / خدمت درویش کن کاین مایه فر از فرتر است